

Název: ČESKÝ SYSTÉM SBĚRU A TŘÍDĚNÍ ODPADU PATŘÍ K NÁKLADOVĚ NEJEFEKTIVNĚJŠÍM V EVROPĚ

Zdroj: Odpadové fórum 04/2015

Datum: 14. 04. 2015

SERVIS |

Češi patří ve srovnání s ostatními obyvateli Evropské unie mezi nejodpovědnější. Přispívá k tomu současný systém sběru a recyklace obalových odpadů, díky kterému aktuální míra recyklace dosahuje průměrné výše 72 procent. Toto číslo řadí ČR mezi špičku EU.

ČESKÝ SYSTÉM SBĚRU A TŘÍDĚNÍ ODPADU PATŘÍ K NÁKLADOVĚ NEJEFEKTIVNĚJŠÍM V EVROPĚ

Reakce společnosti EKO-KOM, a. s. na článek 10 stupňů k ničemu v březnovém čísle Odpadového fóra.

Zpětný odběr a využití obalových odpadů mohou v ČR zajišťovat pouze autorizované obalové společnosti (AOS), kterým oprávnění k poskytování těchto služeb vydává Ministerstvo životního prostředí (MŽP) prostřednictvím autorizace. V roce 2002 byla k zajištění třídění (zpětného odběru) obalových odpadů a jeho využití v požadovaném množství autorizována společnost EKO-KOM. Ta byla založena již v roce 1997 a během prvních pěti let svého působení před účinností zákona o obalech investovala více než 300 mil. Kč do rozvoje sběrné sítě kontejnerů a navázala spolupráci s více než 3000 obcemi.

Vyplácí se i osvěta obyvatel, do které AOS podle zákona investuje ročně miliony korun. Průměrná míra recyklace obalových odpadů v současné době dosahuje v České republice 72 procent, což zemi řadí mezi pět nejlepších zemí Evropské unie a na nejvyšší příčku ze států bývalého východního bloku. V recyklaci plastů Česká republika dokonce dosáhla v roce 2013 na druhé místo. Ve všech parametrech současný systém naplňuje přísná kritéria Evropské unie, na rozdíl například od Slovenska, které se nyní legislativními změnami snaží přiblížit českému modelu, nebo ve Slovinsku, kde se snaží o totéž.

NÍZKÉ PROVOZNÍ NÁKLADY

Systém EKO-KOM dosahuje zákonem požadované míry recyklace za podstatně nižších nákladů než země, které se v po-

myslném žebříčku nacházejí nad Českou republikou. Například ve srovnání s Rakouskem jsou v ČR náklady na jednoho obyvatele o 12 EUR nižší, oproti Německu jsou v ČR náklady dokonce poloviční.

Nízké nákladovosti na obyvatele společnost EKO-KOM dosahuje při současném růstu počtu kontejnerů, jejichž počet od roku 2005 vzrostl o více než 110 tisíc na současných 250 tisíc. Z hlediska kvality a hustoty sběrné sítě kontejnerů v ČR se evropsky řadíme mezi nejlepší státy. Kvalitní sběrná síť je základem pro vysokou míru dosahované recyklace odpadů. Podíl obyvatel, kteří aktivně třídí odpad, se za dobu působení EKO-KOM jako AOS zvýšil z původních 38 % v roce 2000 na současných 71 procent. Na základě těchto údajů také dochází ke zvyšování objemu vytríděného odpadu, který se v současnosti blíží 40 kg na obyvatele za rok.

JISTOTA PŘI PROPADU TRHU DRUHOTNÝCH SUROVIN

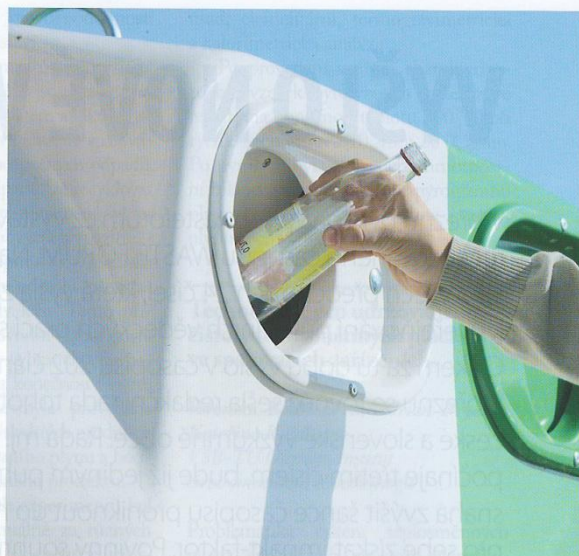
Činnost AOS v České republice je zákonem definována jako striktně nezisková. Dosažený zisk má AOS povinnost ze zákona ukládat do rezervního fondu, který musí udržovat v určité výši. Za rok 2013 dosáhla společnost EKO-KOM zisku ve výši 89 mil. korun, což představuje 5 procent obrátu společnosti. Tento zisk byl podle zákona převeden do rezervního fondu, který je připraven pro vykrytí neočekávaných propadů trhu druhotných surovin, ke kterému došlo například v roce 2009. Je tedy logické, že se zvyšujícím se množstvím odpadů na trhu musí postupně růst i vytvářená rezerva.

Výše potřebných rezerv se odvíjí od dvou klíčových parametrů. Prvním je možné dno propadu cen druhotných surovin a celkový objem zpracovávaných odpadů. Ten každoročně roste se zvyšujícím se množstvím obalů na trhu. Potřebná výše rezerv je stanovena tak, aby celý systém mohl finančně rychle reagovat na propad cen, který nastává rychle v řádu týdnů a byl schopen udržet celý systém třídění a recyklace tak dlouho, dokud není možné kvalifikovaně přenést náklady do cen účtovávaných klientům. V praxi jde o dobu v rozmezí 5 – 6 měsíců.

STABILNÍ PLATBY OBCÍM A ÚPRAVCŮM, INVESTICE DO VZDĚLÁVÁNÍ

V roce 2013 dosáhla společnost EKO-KOM obrátu 1,6 miliardy korun. Jako náhradu obcí za sběr a třídění odpadu společnost uhradila 1,2 miliardy. Zbylých 400 milionů využila na úhradu nákladů, které každé AOS vyplývají ze zákona a na zajištění dalších činností, které jsou nezbytné pro zajištění plynulého chodu systému sběru a třídění odpadu.

Součástí jsou úhrady nákladů na dotřídění odpadu z obcí na třídících linkách; nákladů na zajištění recyklace v případě materiálů, které mají zápornou tržní hodnotu; nákladů na pořízování kontejnerů pro obce a jejich údržbu; nákladů na kontrolu obalových a odpadových toků na několik tisíc auditů povinných osob, obcí a třídiček ročně; nebo optimalizační a intenzifikační projekty realizované s kraji či se sdruženími obcí. Společnost také musí zajišťovat finančně i fyzicky zákonem vyžadované povinné informování a motivování spotřebitelů ke třídění odpadů prostřednictvím inzercí a televizní reklamy. Nedílnou součástí propagace třídění je také povinné přímé

informování 150 000 žáků základních škol ročně prostřednictvím speciálního školního vzdělávacího projektu.

SPOLUPRÁCE S OBCEMI

Od počátku své existence společnost EKO-KOM rozvíjí vzájemnou spolupráci s obcemi ČR, kterým na základě smluv poskytuje úhrady za sběr a vytríděné množství odpadu na základě jednotných ceníků platných pro všechny obce. V současné době AOS spolupracuje s 6081 obcemi, ve kterých žije více než 99 procent populace ČR a je jim tedy poskytována možnost třídění svých odpadů.

Od počátku roku 2014 EKO-KOM postupně vyměňuje smlouvy s obcemi a nahrazuje je novými. Úpravu si vyžádala změna autorizačních podmínek ze strany MŽP, zejména přísnější požadavky na kontrolu množství vytríděného odpadu, a dále také řada novel obalové legislativy, nový občanský zákoník a proměny struktury nákladů tříděného sběru, k nimž došlo od poslední úpravy smluv v roce 2005.

Obce mají možnost uzavřít smlouvu novou, nebo upravit podmínky staré smlouvy dodatkem. Novinkou znění smlouvy je možnost spolupráce s více autorizovanými obalovými společnostmi nebo jinými subjekty, které by ve spolupráci s obcí chtěli zajišťovat zpětný odběr obalových odpadů. Ke změně smlouvy přistoupilo již 6003 obcí z 6081.

Sazebníky odměn podle staré i nové smlouvy zůstávají stejné. Liší se struktura fakturace, protože nové smlouvy rozlišují náklady obce na spojené s instalací kontejnerů, odvíjející se od svozu odpadu a spojené s využitím odpadu. Nové smlouvy jsou také připraveny na budoucí krajské plány odpadového hospodářství, které budou muset upřednostnit energetické využití zbytkového směsného odpadu před skládkováním.